

ปูเหรียญ-พระพุทธวิริยากร

พระพุทธวิริยากร (จิตร ฉันทโน)

วัดสัตตนารถปริวัตร จังหวัดราชบุรี

พระพุทธรูปวิริยากร (จิตรฉันทโน)

ในแวดวงนักนิยมสะสมพระเครื่องและเหรียญคนจารย์ โดยทั่วไปแล้ว จะไม่นิยมเล่นหาเหรียญที่สร้างขึ้นเพื่อแจกเป็นที่ระลึกเนื่องในการสถาปนาสิ่ง หรือที่เรียกว่า "เหรียญตาย" กันนัก แต่มีข้อยกเว้นก็เฉพาะ "เหรียญตาย 2 เหรียญ" ที่กลับได้รับการยอมรับและนิยมสะสมอย่างกว้างขวาง นั่นคือ เหรียญที่ระลึกในการพระราชทานเพลิงศพ เสด็จในกรมฯ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ เหรียญหนึ่ง และ เหรียญพระพุทธวิริยากรอีกเหรียญหนึ่ง สำหรับเหรียญแรกคือเหรียญแล้วทุกท่านย่อมประจักษ์กันเป็นอย่างดีว่าต้องได้รับความนิยมสูงอย่างแน่นอน ส่วนเหรียญที่สองคือ "เหรียญพระพุทธวิริยากร" นั้น ความพิเศษอยู่ที่นั่นเป็นเหรียญพระสงฆ์เหรียญแรกของประเทศไทย และเป็นเหรียญยอดนิยมอันดับหนึ่งของจังหวัดราชบุรีทีเดียวครับผม ส่วนเหรียญพระพุทธเหรียญแรกนั้นวงการยกให้เหรียญพระพุทธชินสีห์ สร้างขึ้นในปีพ.ศ.2440 เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากยุโรปเพื่อเป็นภารสมโภชองค์พระพุทธรูปชินสีห์ที่ทรงอัญเชิญมาจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุมาประดิษฐานยังวัดบวรนิเวศวิหาร กทม.

ส่วนอีกใบประวัติของผู้สร้าง ท่านเจ้าคุณพระพุทธวิริยากร (จิตร ฉันทโน) อดีตเจ้าอาวาสวัดสัตตนารถปริวัตร จังหวัดราชบุรี เป็นชาวราชบุรีโดยกำเนิด เกิดที่ตำบลคลองขามเพ่ง อำเภอดำเนินสะดวก เมื่อปี พ.ศ.2390 บิดาบรรพการ ท่านเริ่มศึกษาอักษรสมัยที่สำนักพระอาจารย์บ้าย วัดบางน้อย อำเภออัมพวา จนอายุครบอุปสมบทในปี พ.ศ.2411 จึงเข้าสู่บรรพชาที่วัดสัตตนารถปริวัตร อำเภอเมือง โดยมี หลวงพ่อปาน วัดบางคณห์ เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายา "ฉันทโน"

เมื่อศึกษาด้านพระธรรมวินัยเป็นที่แตกฉานแล้ว จึงเดิน

ทางเข้ากรุงเพทฯ เพื่อศึกษาทางด้านพระปริยัติธรรมเพิ่มเติม ณ สำนักพระธรรมราชาวัตร (ต่าย) และสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (ยัง) จากนั้นจึงเดินทางกลับไปยังราชบุรีที่วัดศาลาตั้งเดิม ด้วยความที่ท่านเป็นพระที่ไม่ในสมณะ และมีวัตรปฏิบัติฝ่ายธรรมยุตที่เคร่งครัดตามหลักของพระธรรมวินัย มีเมตตาธรรมและกรุณาธรรม จึงเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสและเคารพจากเหล่าพุทธศาสนิกชนที่ได้มากราบรับบิณฑบาตและรับฟังธรรมะจากท่าน และฝาก ตัวเป็นลูกศิษย์ลูกหาขึ้นเนืองแน่นทั้งราชบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ท่านดูแลปกครองคณะสงฆ์ให้มีความประพฤติดีปฏิบัติปฏิบัติชอบ และพัฒนาวัดวาอารามให้เจริญรุ่งเรือง

ยิ่งกว่านั้น ท่านยังเป็นที่โปรดปรานในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) เป็นอย่างมาก ท่านได้รับการแต่งตั้งและสถาปนาสมณศักดิ์เรื่อยมาตั้งแต่ที่ พระสมุห์จิตร เจ้าอาวาสวัดศาลา, พระครูอุดมจริตรคุณ เจ้าอาวาสวัดศรีสุริยวงค์ เป็นพระอุปัชฌาย์ฝ่ายธรรมยุตมณฑลราชบุรี, เจ้าอาวาสวัดสัตตนารถปริวัตร และสุดท้ายได้เป็นพระราชวคณห์ "พระพุทธวิริยากร" ท่านมรณภาพในปี พ.ศ.2457 สิริอายุ 68 ปี พรรษา 47 และได้รับการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลิงศพด้วย

เหรียญพระพุทธวิริยากร เป็นเหรียญที่ระลึกสำหรับแจก

ในงานสถาปนาถึงพระพุทธวิริยากร เมื่อปี พ.ศ. 2458 จัดสร้างและปลุกเสกโดย พระครูวินัยธรรมอินทร์ (ปัญญาที่ไป) ซึ่งเป็นศิษย์เอกและเป็นพระฐานานุกรมท่านเจ้าประคุณพระพุทธวิริยากร คนส่วนใหญ่มักเรียกท่านว่า "พระครูเฒ่า" หรือ "พระครูอินทเฒ่า" เพราะท่านเป็นผู้มีความชำนาญสูงทั้งด้านโหราศาสตร์และไสยศาสตร์

เหรียญนี้สร้างมาจากประเทศญี่ปุ่น มี

ด้วยกันหลายเนื้อ ทั้ง ทองแดง สัมฤทธิ์ และชินเงิน เป็นต้น ลักษณะรูปทรงของเหรียญจะคล้ายรูป "เต้า" ที่เชื่อม ด้านหน้า ตรงกลางเป็นรูปเหมือนพระพุทธวิริยากรครึ่งองค์ ล้อมรอบด้วยอักษรขอมอ่านว่า "อะสังวิสุโลสุระพุทธ สังวินนากยะปะ" สำหรับด้านหลัง ส่วนบนเป็นอักษรขอมอ่านว่า "พุทธ มะ นิ" คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ซึ่งก็คือ ยอดหัวใจพระไตรปิฎก ช่วงกลางเป็นอักษรไทยว่า "ที่ระลึกในการสถาปนาสิ่ง" ต่อลงมาเป็นอักษรขอม อ่านว่า "ฉันทโน" ซึ่งเป็นฉายาของท่าน สังเกตเป็นปี พ.ศ.ที่จัดพิธีสถาปนาถึงพระพุทธวิริยากร คือ "2548"

ด้วยพุทธลักษณะของเหรียญที่ดูแปลกเป็นที่สุดดูตา นั่นคือมีรูปทรงคล้ายเต้า เต้านี้เอง บงกคจึงเรียกรู้ว่า "เหรียญเต้า" เหรียญนี้นับว่ามีพุทธลักษณะแห่งความบริสุทธิ์และความประณีตวิจิตรของศิลปะโดยแท้ กอปรกับคุณงามความดีของท่านเจ้าประคุณพระพุทธวิริยากรที่ได้สร้างสมมา ที่สำคัญคือพุทธคุณความศักดิ์สิทธิ์เป็นเลิศเป็นที่ปรากฏและกล่าวขวัญกันเรื่อยมา ทำให้ "เหรียญพระพุทธวิริยากร" นอกจากจะได้ชื่อว่าเป็นเหรียญพระสงฆ์เหรียญแรกของไทยแล้ว ยังได้รับการยอมรับและยกย่องให้เป็นเหรียญอันดับหนึ่งของราชบุรี และได้ได้รับความนิยมอย่างสูงในแวดวงนักนิยมสะสมพระเครื่องและเหรียญคนจารย์ มาตราบนานเท่าวันนี้นับครับ ■